



# Trý nýggj sløg av gloymmegei

*Trý nýggj sløg eru funnin av gloymmegei (Myosotis). Í hesi grein verða lögð fram heiti til hesi sløgini umframt uppskot til nýggj heiti til tey fyra kendu sløgini*

**Gloymmegei**, sum í plantulærum verður nevnd hoylús, er ein slekt við umleið 61 sløgum. Slektin er at finna í Evropa, Norðurafrika, Asia, Norðuramerika og Avstralia, Nýsælandi, Nýguinea og ávísimum Kyrrahavsoyggjum (Oceania). Í Norðurlondum eru 16 sløg funnin. Tað er ikki óvanligt, at ymisk litfrávik koma fyri hjá teimum ymsu sløgnum, og hvítar og ljósareyðar blómur kunnu javnan síggjast. Hesi sløg eru væl umtókt í urtagørðum, og tey aldu sløgini hava ofta fleiri litfrávik á somu plantu.

Í Føroysku floru (2000) verða fyra sløg nevnd (mynd 2), og tey hava navnið hoylús sum seinna

navn; men vit hava nú funnið 3 sløg afturat, sum skulu hava føroysk heiti. Alt bendir á, at heitið hoylús á hesi vøkrum blómu als ikki verður nýtt í gerandismáli. Tí hava vit, t.e. Dánial Jespersen, J-K. Jensen, Marita Gulckett og Rodmund á Kelduni, loyvt okkum at koma við uppskotum til heiti til øll sjei sløgini.

## Heitið

Fyrstu ferð, ið heitið hoylús sæst á prenti, er longu í Indberetninger fra en Reise til Færøe 1781-82 eftir J.C. Svabo. Har stendur á á bls. 153: „Højlús, ►

*Gloymmegei.  
(Mynd: Marita Gulckett)*



**Jens-Kjeld Jensen**  
nolsoy@gmail.com  
Heiðursdoktari á  
Fróðskaparsetri Føroya





*Myosotis arvensis*



*Myosotis discolor*

Mynd 2. Tey fýra sløgini, sum standa í Føroysku floru. **Akurgloymmegei** (*Myosotis arvensis*), **mislitt gloymmegei** (*Myosotis discolor*), **skriðgloymmegei** (*Myosotis secunda*) og **mýrigloymmegei** (*Myosotis scorpioides*). (Mynd: Marita Gulklett)



*Myosotis secunda*



*Myosotis scorpioides*

Vergiss mein nicht, *myo-sotis scorpioides*, voxer i Mængde paa Sands paa Sandøen.“ – Tá ið Rasmus Rasmussen gav Plantulæru út í 1910, umrøðir hann eisini plantuna; har stendur m.a. á bls. 60: „Í bönum vaxa víða hvar um Føroyar, helst suður á landinum, sløg av hesari ætt, og verða tey av fólki oftast kallað hoylús, av tí at fræið sløðist uppi í hoynum. Ein hin størsta av teimum er gloym-meg-ei (*Myosotis arvensis*), men hon er bara funnin í einstökum plássum villvaxandi; annars er hon niðursett til prýðis í mongum urtagörðum.“

Føroysk flora kom út í 2000, og har verður heitið hoylús nýtt fyri tey 3 sløgini, men tað fjórða hevur tvey heiti, t.e. bæði mýrihoylús og gloymmegei, og

tað seinna heitið nýta flest fólk í dag um øll sløg í slektini Myosotis. Navnið *Myosotis* stavar frá tí forngríkska μυσοσωτις ið merkir ‘músaroyra’. Navnið stendst av, at krúnubløðini á blómuni vórðu hildin at líkjast músaroyrum. Heitið gloymmegei stavar úr Týsklandi í 15. øld, og tá varð hildið, at tann, ið bar blómuna, ikki fór at verða gloymdur av sínum elskaðu. Nógv lond hava tikið hetta heitið til sín, so nú á døgum eitur *Myosotis* á nógvum málum gloymmegei. Sjálvt um tað nú eru liðin 250 ár síðan, at heitið hoylús varð nýtt á Sandi, hevur hetta heiti ikki vunnið hevd millum føroyingar. Heitið hoylús hevur eftir øllum at døma verið eitt rættiliga staðbundið orð, og slektin er sambært

Mynd 3. Lin gloymmegei, ið funnin varð í tjørnini í Suðuroy. (Mynd: Marita Gulklett)





Føroysku floru (2000) ikki serliga vanlig runt um í landinum. Ein lítill spurnakanning varð gjørd, og bert heilt fá fólk høvdu kunnleika til heitið hoylús, og øll nýttu heitið gloymmegei, og nøkur einstøk nýttu danska heitið forglemmigej. Tí verður skotið upp, at heitin niðanfyrir verða nýtt til tey 4 kendu sløginu og til tey 3 nýggju Myosotis-sløginu, sum verða umrødd seinni í greinini, og harumframt at slektin fær heitið gloymmegei í staðin fyri hoylús.

Slektin *Myosotis* fær heitið **gloymmegei**

Sløginu, ið nýliga eru funnin, fáa hesi heiti:

*Myosotis laxa*:

**lin gloymmegei**

*Myosotis sylvatica*:

**skógargloymmegei**

*Myosotis ramosissima*:

**greind gloymmegei**

Heitini á teimum 4 sløgunum í Føroysku floru verða broytt til:

Akurhoylús (*Myosotis arvensis*) **akurgloymmegei**

Mislitt hoylús (*Myosotis discolor*) **mislitt gloymmegei**

Skriðhoylús (*Myosotis secunda*) **skriðgloymmegei**

Mýrihoylús (*Myosotis scorpioides*) **mýrigloymmegei**

## Ein túrur til Suðuroyar

Tann 14. august 2021 fóru Dánial Jespersen og eg ein túr til Suðuroyar. Vit steðgaðu bilinum í uml. 100 metra hædd. Eg fór yvir at eini lítlari tjørn, og Dánial fór hinvegin. Eg fekk eyga á eina gloymmegei ein hálvan metur út frá tjarnarbakkanum (mynd 3).

Og tá ið vit møttust aftur við bilin, hevði Dánial eisini funnið eina lítla gloymmegei, sum ikki reiðiliga bar til hjá okkum at slaggreina (mynd 4). Í Føroysku floru (2000) eru 4 sløg nevnd (mynd 2), men henda plantan líktist ikki nakrari av teimum 4 sløgunum.

Vit gjørdu tó ikki meira við hesa eygleiðing tann dagin, tí vit mettu, at gloymmegei var rættiliga trupul at slaggreina. Henda gloymmegei, sum vit raktu við úti í haganum og langt burtur frá bygðum øki, má vera ein upprunalig føroysk gloymmegei. Eg gekk og var harmur um, at eg ikki hevði tikið eitt próveintak heim við, so 14 dagar seinni, t.e. tann 28. august, gekk leiðin aftur til Suðuroyar, og har fekk Marita Gulklett tikið myndir av plantunum, og eg tók eina lítla plantu við mær heim (mynd 3 og 4).

Vit funnu fram til, at tað mátti vera ein lin ►

Mynd 4. Nærmynd av blómuni á linari gloymmegei. (Mynd: Marita Gulklett)





Mynd 5.  
Skógargloymmegei,  
Tórshavn 28.07.2015.  
(Mynd: Marita Gulkklett)

gloymmegei (*Myosotis laxa*), og Flemming Thorning-Lund staðfesti slaggreiningina í 2023.

Harafturat hevur Marita Gulkklett funnið tvey innslødd sløg í Tórshavn, t.e. skógargloymmegei (*Myosotis sylvatica*) (mynd 5) og greinda gloymmegei (*Myosotis ramosissima*) (mynd 6),

Fleiri myndir av øllum sløgnum av gloymmegei, sum higartil eru funnin í Føroyum, kunnu síggjast á heimasíðuni hjá J-K. Jensen og Maritu Gulkklett: <http://www.jenskjeld.info/blomster.htm>

### Nýggj sløg

Við tað at tey ymsu sløgin av gloymmegei ikki eru heilt løtt at slaggreina hjá okkum leikfólkum, og teir útlendsku serfrøðingarnir, sum koma til Føroya, sum oftast bert dvølja her í styttri tíðarskeiðum, eru møguleikarnir fyrri at finna øll sløg, sum vaksa her, sera smáir. Men nú, tá ið tað gerst alsamt meira væl umtókt at fara út í náttúruna, og vit eru fleiri leikfólk,

Mynd 6. Greind  
gloymmegei, Havnardalur  
24.06.2023. (Mynd:  
Marita Gulkklett)

sum hyggja at plantum, fer uttan iva at verða rakt við fleiri nýggj vakstrarstöð fyrri sjáldsom og nýggj sløg runt um í landinum. Tí er at vóna, at onkur savnar upplýsingarnar saman, og at tær koma á prent. Tí fyrr ella seinni verður ein plantufrøðingur settur í fast starv í Føroyum, sum bert skal brúka sína tíð til føroyskar plantur – og fyrri alt tað, so er uttan iva tørvur á fleiri plantufrøðingum í Føroyum.

### Tøkkir

Vit takka Maritu Gulkklett fyrri myndirnar til hesa grein og Dániali Jespersen fyrri at vera við til at finna lina gloymmegei og greinda gloymmegei. Somuleiðis takka vit Marjuni A. Simonsen fyrri holla málsliga leiðbeining.

### Heimildarlisti

Jensen, J-K. Heimasíða: <http://www.jenskjeld.info/blomster.htm>

Jóhansen, J. 2000. – In: Fosaa, A. M., Rasmussen, S., F. (eds). Føroysk flora. Føroya Skúlabókagrunnur pp. 1-485

Mossberg, B. and Stenberg, L. 2018, Den nye nordiske flora. – Gyldendal, pp. 1-928

Rasmussen, R. 1910. Plantulæra við myndum. Givið út hevur Hitt føroyska bókmentafelagið. Tórshavn. pp. 1-128

Rasmussen, R. 1950. Føroysk plantunøvn. Givið út við studningi frá Carlsbergfondet og Mentunargrunni Løgtingsins. Tórshavn. pp. 1-206

Svabo, J. Chr. (1959). Indberetninger fra en Reise i Færøe 1781 og 1782. København: Selskabet til Udgivelse af Færøske Kildeskrifter og Studier. pp: 1-497

